

חבל נחלתו

סימן מא

הבאת ביכורים עם עיר של מעמד

שהתכנסות לעיר של מעמד לשם הבאת ביכורים לא היתה בשבוע של מעמד שכן ניתן להביא ולקרות על הביכורים רק בין שבועות לסוכות כלומר ארבעה וחצי חודשים. ובמשך זמן זה יש כתשע עשרה שבועות, וכל המעמדות הן עשרים וארבע ומתי יביאו החמש הנוספות. מה גם שאם באזור אחד יש שלש משמרות שביכוריהם מבשילים באותו זמן וכי ימתינו עד שתבוא עונתם לעלות ולעמוד על קרבנות עם ישראל. כמו"כ אף במעמד חלק מהמעמד לא היה עולה כלל לירושלים (עי' מגילה כו ע"א ורש"י ד"ה הואיל והעם) ולכן הדבר ברור שעלו בזמן שרוב פירות האזור נתבכרו, וציון עיר של מעמד הוא לשם התכנסות לעיר המחוז, ומשם היו עולים ברוב עם כמבואר במשנה.

שנינו במשנה במסכת ביכורים (פ"ג מ"ב): "כיצד מעלין את הבכורים כל העירות שבמעמד מתכנסות לעיר של מעמד ולנין ברחובה של עיר ולא היו נכנסין לבתים ולמשכים היה הממונה אומר קומו ונעלה ציון אל בית ה' אלהינו".

נשאלת השאלה: האם העליה להבאת הביכורים היתה לקראת השבוע שהמעמד היה עולה לעמוד על קרבנותיהם של ישראל בירושלים יחד עם המשמר של כהונה ולויה, או שהתכנסות בעיר של מעמד היתה מינהלית כיון שזו היתה עיר המחוז, וכיון שהעליה להבאת ביכורים היתה צריכה להיות ציבורית ההתארגנות היתה מסביב לעיר המחוז – עיר של מעמד, אבל העליה עצמה היתה בזמן שרוב פירות האזור נתבכרו? לא מצאתי שעסקו בכך. ונראה לענ"ד

סימן מב

הבאת ביכורים מזמורה גזולה

ההברכה בקרקע של אחרים אינו יכול להביא מהאילן ביכורים. ומוסיפה המשנה אף את הגזלנים שאף אצלם אין כל הביכורים מאדמתם.

ומבאר הירושלמי בהלכה ב:

"עד כדון בשגזל קרקע, גזל זמורה ונטעה ולא דמים הוא חייב לז"ל היינו, ברור שהגזל קרקע אינו יכול להביא ממנה ביכורים משום שאינה אדמתו, ודינו שווה לאריסים. השאלה היא לגבי גזל זמורה

א. נאמר במסכת ביכורים (פ"ב מ"ב): "מאיזה טעם אינו מביא משום שנאמר (שמות כג, יט) ראשית בכורי אדמתך עד שיהיו כל הגדולין מאדמתך, האריסין והחכורות והסקריקון והגזלן אין מביאין מאותו הטעם משום שנאמר ראשית בכורי אדמתך".

המשנה מבארת את קודמתה מדוע המברין בקרקע שאינה שלו שלא ברשות אפילו שרשי האילנות בקרקעו ורק